

קדושה הרב מואיז נבון

שמות פרק כה

(א) וידבר יקנוק אל משה לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי: (ג) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת: (ד) ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: (ה) וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: (ו) שמן למאר בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: (ז) אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן: (ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

מלכים א פרק ו

(א) ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית ליקנוק: ...

אנציקלופדיה תלמודית כרך ב, [ארץ ישראל]

בקדושה שעל ידי ישראל נתקדשה הארץ שתי פעמים, בימי יהושע ובימי עזרא, ונקראת בשם "קדושה ראשונה" ו"קדושה שנייה."

- קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא
- קדושה שנייה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו

הלכה יז - ... ובמה נתקדשה בקדושה ראשונה שקדשה שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתו וקידשן לעתיד לבא. +/השגת הראב"ד/ בקדושה ראשונה שקדשה שלמה. א"א סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשנה אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול מחיצות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת. +

הלכה טז - ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא? לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה, ושכינה אינה בטלה, ... אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל. וכיון שעלה עזרא וקדשה, לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה.

כסף משנה הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה טז

מ"ש רבינו "אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכיבוש וכו' וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה וכו'" איני יודע מה כח חזקה גדול מכח כיבוש ולמה לא נאמר בחזקה גם כן משנלקחה הארץ מידנו בטלה חזקה ותו בראשונה שנתקדשה בכיבוש וכי לא היה שם חזקה אטו מי עדיפא חזקה בלא כיבוש מחזקה עם כיבוש וצ"ע:

~ קדוש ויקוק צבאות ~

ישעיהו פרק ו, ג

... קדוש קדוש קדוש יקנוק צבאות מלא כלהארץ פבדו:

ישעיהו פרק לז (טז) יקנוק צבאות אלהי ישראל ישב הכרבים אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ:

R. Eliezer Berkovits, Essential Essays, Concept of Holiness, p.248

The Lord of Hosts alone is God; he is at the beginning of time and at the end of it; he is alone and no one besides him. He is the creator of heaven and earth; he is the sovereign power over all nature, as well as over all the kingdom of men. Of this sovereign Lord it is maintained that he is "the Mighty One" who deals with his enemies, Jew and Gentile, as he pleases.

ישעיהו פרק יב (ה) וזמרו יקנוק פי גאות עשה <מידעת> מודעת זאת בקלהארץ: (ו) צהלי ורני וושבת ציון כגדול בקרבך קדוש ישראל: פ

R. Berkovits, 249 The "Holy One of Israel" is the cause of joy and happiness. He is the friend of the poor and the needy; he protects them when they are in trouble. He is the savior. He is "with you"; he is "in your midst."

ישעיהו פרק ו, ג ... קדוש קדוש יקנוק צבאות מלא כלהארץ כבודו :

R. Berkovits, 274 Holy, holy, holy is the Lord of Hosts; the whole earth is full of his glory... In God both attributes are one... If he is holy, then even the divine anger and judgment must somehow be related to God's nearness... Only because God remains related to his creation does he act in it...

~ פשטות המילה ~

יהושע פרק ב (ז) ויקדשו את קדש בגליל בהר נפתלי ואת ... (ט) אלה היו ערי המועדה לכל בני ישראל ולגר הגר בתוכם לנוס שמה כל מכה נפש בשגגה ...

ישעיהו פרק יג (ג) אני צויתי למקדשי גם קראתי גבורי לאפי עליזי גאותי :

R. Berkovits, p.278 *Kadosh* is that which is set apart, marked out, assigned, designated. הפריד, מצויין, מומנה, קבע – [מקדיש את זמני, מקדיש כספי, וכו']

R. Berkovits, p.279 "Holy" in the religious sense - and as the word is normally understood - is that which has been removed from its original frame of reference and placed into one in which everything derives its position by reference to God.

~ קדושים תהיו ~

ויקרא פרק יט פסוק ב ... קדשים תהיו כי קדוש אני יקנוק אלהיכם :

ויקרא פרק ב (ז) והתקדשתם והייתם קדשים כי אני יקנוק אלהיכם : (ח) ושמרתם את חקתי ועשיתם אתם אני יקנוק מקדשכם : ... (כו) והייתם לי קדשים כי קדוש אני יקנוק ואבדל אתכם מן העמים להיות לי :

R. Berkovits, p.283 "What is the connection between Israel's obligation to become holy and God's being holy? God sanctified Israel by choosing them and bringing them near to him. This is passive holiness. One is actively holy by bringing about the same relationship to God by one's own effort. "Sanctify yourself," therefore, means: Seek the nearness of God, choose him, relate yourself to him, cling to him.

~ קדושת הארץ ~

Rav Soloveitchik's The Emergence of Ethical Man, p.150

With all my respect for the *Rishonim*, I must disagree with such an opinion. I do not believe that it is halakhically cogent. *Kedushab*, under a halakhic aspect, is man-made; more accurately, it is a historical category. A soil is sanctified by historical deeds performed by a sacred people, never by any primordial superiority. The halakhic term *kedushbat ha-aretz*, the sanctity of the land, denotes the consequence of a human act, either conquest (heroic deeds) or the mere presence of the people in that land (intimacy of man and nature). *Kedushab* is identical with man's association with Mother Earth. Nothing should be attributed a priori to dead matter. Objective *kedushab* smacks of fetishism. פטישיזם, פולחן חפצים ואמונה בכוחם המאגי.

מקום שמואל (מאה 17, גרמניה), שאלה לז

- (תהלים קה): ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו: בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו הללויה:
- (יומא ט): מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני שלשה דברים שהיו בו: עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים. ... אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם.

מלכים א פרק ו

... (יא) ויהי דבר יקנוק אל שלמה לאמר: (יב) הבית הזה אשר אתה בנה אם תלך בחקתי ואת משפטי תעשה ושמרת את כל מצותי ללכת בהם והקמת את דברי אתך אשר דברתי אל דוד אביך: (יג) **ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזב את עמי ישראל:** ס

(ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: